

Organizacija Združenih narodov
za izobraževanje, znanost in
kulturo

confintea VI

Ziveti in se učiti za uspešno prihodnost:
moč učenja odraslih

Sesta mednarodna konferenca o izobraževanju odraslih,
Belém, Brazilija, 1.–4. december 2009

Živeti in se učiti za uspešno prihodnost – moč učenja odraslih

(Belem, Brazilija 1. – 4. december 2009)

Mag. Andrej Sotošek sem se UNESCO-ve ministrske konference CONFINTEA VI - *Živeti in se učiti za uspešno prihodnost – moč učenja odraslih* (Belem, Brazilija, 1. – 4. december 2009) udeležil kot edini predstavnik in član slovenske delegacije. Na konferenci se je zbralo 1.500 udeležencev iz 156 držav, številni ministri za izobraževanje ali njihovi namestniki so se je udeležili kot vodje svojih delegacij.

1. PROGRAM IN POTEK KONFERENCE

PRVI DAN, 1. decembra 2009:

Otvoritvena slovesnost je potekala prvi dan med 9. in 11. uro. Uvodoma so udeležence nagovorili:

- Walter Hirche, predsednik nemške komisije pri UNESCO,
- Fernando Haddad, minister za izobraževanje Brazilije,
- Irina Bokova, generalna direktorica UNESCO,
- Ana Julia Carepa, guvernerka zvezne država Para v Braziliji,
- Alpha Oumar Konare, bivši predsednik Malija in bivši predsedujoči Afriški uniji,
- princesa Laurencija Nizozemska, predsedujoča nizozemski fundaciji za pisanje in branje ter UNESCO-va posebna odposlanka za pismenost in razvoj.

V obliki video sporočil so konferenco pozdravili:

- Luiz Inacio Lula da Silva, predsednik Brazilije,
- Ban Ki-moon, generalni sekretar OZN,
- Jacques Delors, predsedujoči UNESCO-vi komisiji »Izobraževanje za 21. Stoletje (1993 – 1996).

Sledila je predstavitev ciljev in aktivnosti na konferenci. Celotni strokovni del programa je bil namenjen plenarnim prispevkom. Smernice konference, vezane na njen naslov, je predstavil zvezni senator Brazzilije, Maria Osmarina Marina Silva Vaz de Lima. Predstavniki držav gostiteljic so predstavili rezultate regionalnih poročil, ki so jih pripravili na regionalnih konferencah (Evropa in Severna Amerika, Latinska Amerika, Afrika, Azija in Oceanija ter Arabske države). Sledila je predstavitev skupnega, Globalnega poročila o izobraževanju odraslih (GRALE) v obdobju med CONFINTEA V (Hamburg 1997) in CONFINTEA VI (Belem 2009), ki ga je predstavil Ricardo Henriques, bivši minister za izobraževanje Brazzilije. Zatem so sledila poročila vseh petih regij.

V nadaljevanju je potekala razprava in okrogla miza z naslovom »Vključenost in participacija v izobraževanju odraslih«, ki jo je moderirala Ase Kleveland iz Norveške. Ključna vprašanja v razpravi so bila:

- Kakšna merila uporabiti za odpravo ovir pri participaciji odraslih v izobraževanju?
- Kako stimulirati ponudbo izobraževanja odraslih za ogrožene ciljne skupine?
- Katere posebnosti vključiti v politiko in programe za dvig vključenosti na področju potreb izključenih skupin?
- Kako politika in programi izobraževanja odraslih promovirajo pomen žensk?

John Gates iz Velike Britanije je v imenu Mednarodne mreže učečih se odraslih predstavil »International Adult Learners' Charter« - Mednarodno listino učečih se odraslih. Sledili so prispevki in predstavitve iz Kenije, Indije, Švedske in Brazzilije.

DRUGI DAN, 2. decembra 2009:

V uvodni plenarni predstavitvi je Josephine Ouedraogo iz Burkin Faso predstavila temo »Soočanje z globalnimi vprašanji«. Postavila je osnovno vprašanje, kako doseči povezavo in sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem. Kot temeljne globalne izzive je navedla demokracijo, socialno vključenost, solidarnost, problem razmerja med bogatimi in revnimi ter dvig življenjskega standarda. Poudarila je, da živimo v svetu globalnih in hitrih informacij, ki mlade frustrirajo z razlikami med bogatimi in revnimi. Prav tako pomembni so izzivi na področju trajnostnega razvoja, proizvodnje hrane in kmetijskih politik. Potreben je porast socialne občutljivosti, osnovnih potreb (hrana, voda) in boja proti revščini. Izhodi iz stanja so:

- dvig življenjskega standarda,
- dvig izobraženosti prebivalstva in kakovost izobraževanja,
- aktiviranje prebivalstva prek socialnih gibanj,
- socialni razvoj mora potekati z dialogom, pri katerem morajo oblasti prepoznati pomembnost vseh izvajalskih organizacij in lokalnega okolja,
- zelo pomembna je motivacija za izobraževanje odraslih.

Za kakovost izobraževanja odraslih je pomembno prepoznati in povezati vse partnerje na vseh nivojih ter tako izkoristiti vse vire: socialne, moralne, znanstvene in politične.

Sledila je okrogla miza na temo »Politika in upravljanje na področju izobraževanja odraslih«. Vodila in koordinirala jo je Ase Kleveland iz Norveške. Ključna vprašanja v razpravi so bila:

- Kako lahko razvoj politike podpre dostop h konkretnim učnim priložnostim na vseh nivojih in povezavah?
- Katere strategije in strukture lahko izboljšajo holističen in integriran razvoj izobraževanja in učenja odraslih?
- Katere aktivnosti politike razvijajo in krepijo prepoznavanje neformalnega učenja in vključevanje tega v nacionalne referenčne okvire?
- Kako lahko vladne strategije podprejo in koordinirajo podporo vseh izvajalcev (javnih, zasebnih, civilnodružbenih) preko celega spektra izobraževanja odraslih?

Jakub Starek, direktor direktorata za izobraževanje odraslih na ministrstvu za izobraževanje na Češkem, je predstavil nacionalni projekt prepoznavanja in priznavanja neformalnih znanj in spretnosti v formalnem izobraževanju odraslih prek nacionalnega kvalifikacijskega okvira.

Predstavnica Indonezije je predstavila nacionalni projekt osnovnega izobraževanja in doseganja minimalnih standardov na področju izobraževanja odraslih. Nacionalni svet za standarde je pri tem pristojen za certificiranje znanj.

Predstavniki Sirije je izpostavil sodelovanje treh ministrstev na področju izobraževanja odraslih: za izobraževanje, socialne zadeve in kulturo. Izobraževanje odraslih v Siriji je brezplačno.

Predstavnica Norveške je izpostavila njihov napredek pri neformalnem izobraževanju odraslih ter partnersko sodelovanje med trgovci in izvajalci. Slednje temelji na sporazumu in medsebojnih obveznostih. Vlada mora vzpostaviti možnosti in postaviti prioritete ter povabiti k sodelovanju vse partnerje, hkrati pa je vlada obvezna usklajevati in nadzirati aktivnosti. Izobraževanje odraslih je ključno za razvoj človeških virov. Motivacija je odločilna za vključevanje v izobraževanje odraslih, promocija pa način za vključevanje novih izvajalcev.

Prikazan je bil kratek video film o izvajanju načel vseživljenjskega učenja v Južni Koreji. Sledili so prispevki ministrstev držav Burkine Faso, Republike Kongo, Zimbabveja in ZDA. Predstavnica ZDA je izpostavila decentralizacijo izobraževanja odraslih in osrednjo vlogo civilne družbe ter zasebnih ustanov.

Kot zadnja v programu drugega dne je potekala okrogla miza na temo »Financiranje v izobraževanju odraslih«, vodila jo je Maimouna Mills iz Senegala.

Ključna vprašanja okrogle mize so bila:

- Kakšni dokazi so primerni pri starejših o ugodnostih pri izobraževanju odraslih v povezavi s strategijami in kazalniki, da bi dvignili javno vlaganje v pogojih globalne krize?
- Kakšni so inovativni mehanizmi in pobude za financiranje izobraževanja odraslih?
- Kako lahko države pridobijo več finančnih prispevkov za izobraževanje odraslih iz zasebnega sektorja, civilne družbe in od udeležencev?
- Kako naj razvojna mednarodna partnerstva povečajo in izpostavijo izobraževanje odraslih v bilateralnih in multilateralnih sodelovanjih?

V razpravi so sodelovali predstavniki ministrstev iz Qatarja, Pakistana, Paragvaja, Burkine Faso, Organizacije latinsko-ameriških držav in predsednik Komisije za financiranje vseživljenjskega učenja iz Nemčije. Izpostavili so probleme v posameznih državah na področju financiranja osnovnega izobraževanja in pismenosti odraslih. Napačno je mišljenje, da le izobraževanje odraslih pomeni boljše rezultate. Pomembne so tudi motivacija in raziskave na tem področju.

Urugvaj je izpostavil javno financiranje in razmestitev (alokacijo) sredstev. V Nemčiji je kar 80% izobraževanja odraslih financiranega iz zasebnega sektorja (virov). Potrebno je veliko delati na področju stroškov in olajšav. Predlogi za prihodnost:

- kombiniranje sredstev in politika davčnih olajšav,
- socialna partnerstva, transparentnost in zmanjšanje davkov delodajalcem.

Predstavnica Palestine je poudarila investiranje prek donatorjev, ki jim je potrebno na ravni politike omogočiti davčne olajšave. Cilj mora biti vlaganje v viro, pomemben pa je tudi razvoj nacionalnih in mednarodnih partnerstev. Problem pa je tudi potrošiti denar:

- porabo je treba v večji meri prilagoditi različnim ciljnim skupinam in njihovim potrebam,
- neporabljen denar se vrača nazaj v proračune,
- ključno je, da so sredstva namenjena končnim uporabnikom (udeležencem, učiteljem).

Predstavniki Nemčije je kot pomemben cilj izpostavil učinkovitost financiranja. Potrebno je izhajati iz različnih pozicij ciljnih skupin odraslih.

Imamo različne sisteme in skupna izhodišča, ki jih dosegamo na različne načine. Pomemben del je sistem financiranja s pravili in z izvedbenimi modeli.

Kanada je kot prvi korak predlagala vlaganje v primerljive kazalnike, Švica pa je zavzela stališče, da ni sistema stabilnega financiranja za trajnostni razvoj.

Sistem financiranja je del sistema politik v izobraževanju odraslih, potrebna pa sta tudi :

- sistemski pravni okvir,
- sistem nadzora in monitoringa (spremljanja).

Popoldanski del programa je bil namenjen delu v skupinah. Pripravljena sta bila dva termina in v vsakem od teh je potekalo vzporedno po osem delavnic. V prvem terminu sem se udeležil delavnice na temo **»Politika in upravljanje na področju izobraževanja odraslih«**.

Uvodoma so kolegi iz Japonske predstavili model učečih se skupnosti, imenovanih KOMINKAN (lokalni centri vseživljenjskega učenja).

Uwe Gartenschläger iz Nemčije je predstavil stanje na področju splošnega izobraževanja odraslih v Nemčiji skozi perspektivo nemških ljudskih univerz in poskusil poiskati paralele z japonskimi učečimi se skupnostmi.

Predstavnica Tajske je predstavila projekt učečih se skupnosti na Tajskem in prikazala video o učečih se skupnostih v mestu in na podeželju.

Sam sem v razpravi kratko predstavil projekt Centri vseživljenjskega učenja – CVŽU v Sloveniji kot regionalne centre in partnerstva na področju vseživljenjskega učenja. Izpostavil sem partnersko organiziranost, programsko ponudbo in sistem financiranja.

V drugem časovnem terminu sem se udeležil delavnice na temo **»Financiranje na področju izobraževanja odraslih«**.

Delavnica je za osnovo uporabila Bonsko deklaracijo, organiziral jo je Nemški inštitut za mednarodno sodelovanje – *dvv international* v sodelovanju z Mednarodnim združenjem za izobraževanje odraslih (ICAE).

Uvodoma so predstavniki ministrstev za izobraževanje iz Afganistana in Laosa predstavili stanje na področju izobraževanja odraslih in sistem mednarodnega donatorstva. Projekti in donatorstvo so namenjeni predvsem opismenjevanju mladine in odraslih, ne pa tudi celotnemu sistemu pismenosti po kompetenčnih nivojih.

Predstavljen je bil projekt »Izobraževanje za vse, Fast Track Initiative« (FTI), globalno partnerstvo na področju pismenosti odraslih, ki ga podpira okoli 50 donatorjev. Prav tako so bili predstavljeni ključni cilji in predlogi civilno-družbene iniciative na področju financiranja izobraževanja odraslih.

TRETJI DAN, 3. decembra 2009:

V plenarnem delu tretjega konferenčnega dne je bivša sekretarka na ministrstvu za izobraževanje na Tajskem, Khunying Kasama Varavarn, predstavila temo »Na poti k vseživljenjskemu učenju«.

Predstavila je projekt »časopisnih bralnih centrov« (Newspaper Reading Centers), ki so se razvili v informacijske multimedijske centre. Tako so vizijo vseživljenjskega učenja udejanjili prek teh centrov in jo tudi institucionalizirali. Na ta način prehaja v prakso tako formalno kot neformalno učenje odraslih. Potrebno je neodvisno kritično mišljenje ter močna povezava različnih partnerjev: izvajalcev izobraževanja odraslih, politikov in lokalnih skupnosti. Vseživljenjsko učenje ni le osnovno izobraževanje in pridobivanje osnovnih spretnosti, ampak celotna paleta potreb odraslih. Potrebno je uvajanje interneta v šole. Potrebno je pridobljena neformalna znanja vključevati v formalni šolski sistem. V učenje vključujejo tudi prostovoljce, ki jih usposablja prek ministrstva za izobraževanje. Ključne so potrebe, ki jih prepoznavajo lokalne skupnosti. Razvili so projekt OTPI (Stari ljudje postajajo mladi), kjer razvijajo priložnosti izobraževanja starejših. Vlada ima ključno vlogo pri promociji vseživljenjskega učenja, pri oceni potreb in vlaganja v vseživljenjsko učenje, predvsem za ranljive ciljne skupine. Obenem ima vlada veliko nadzorno vlogo.

Pri predstavitvi primerov dobrih praks smo si ogledali video predstavitev informacijskih multimedijskih centrov na podeželju in v mestu.

Sledila je okrogla miza na temo »Pismenost kot ključna kompetenca vseživljenjskega učenja«. Okroglo mizo je koordinirala Ase Kleveland iz Norveške. Kot ključna vprašanja smo izpostavili:

- Kako integrirati pismenost v strategijo vseživljenjskega učenja?
- Kako se lahko proces CONFINTEA VI in obstoječi okviri, kot so EFA, UNLD, LIFE, uporabijo za zagon nacionalnih in mednarodnih naporov?
- Kakšne nacionalne pobude bi morali uvesti, da bi se v programih opismenjevanja zagotovilo večjo udeležbo deprivilegiranih ciljnih skupin?

Panelne predstavitve so pripravili predstavniki ministrstev za izobraževanje iz Afganistana, Brazilije, Južne Afrike, Egipta, Francije ter direktorica NIACS in UK UNESCO. Predstavili so rezultate konference frankofonskih držav v Lyonu (41 držav, 450 udeležencev in 16 ministrov). Razpravljali so o trenutnem razvoju in pismenosti odraslih. Opredelili so cilj, da je potrebno dvigniti znanja in kompetence, ne le bralne in pisne sposobnosti. Ni dovolj usposabljanje, temveč je potrebna vključitev v izobraževanje za življenje (kakovostna znanja in profesionalne kompetence).

V Afganistanu ima ključno vlogo pri obnovi države opismenjevanje odraslih (90 % funkcionalno nepismenih odraslih), zato ocenjujejo, da je pismenost osnova za dvig profesionalnih znanj in vključevanje v izobraževanje odraslih.

Pismenost je problem tudi v Veliki Britaniji, zato so razvili strategijo in predvideli njeno operacionalizacijo. Povečali so financiranje v civilno družbene dejavnosti, razvoj kurikulov, izobraževanje učiteljev, razvoj programov in učnih gradiv.

V Egiptu je 70 % funkcionalno nepismenih odraslih, zato so sprejeli ekonomsko politiko dviga kompetenc. Poseben poudarek je na profesionalnih kompetencah. Prav tako so izrazite potrebe po številnih splošnih znanjih, kot so potrošništvo ali davčne olajšave. Potrebna je sprememba sistema, ki naj bi služil uporabnikom.

V Braziliji so zelo prisotne spremembe na področju razumevanja pravic v formalnem in neformalnem izobraževanju ter prepoznavanju kvalifikacij in spretnosti. Kulturo oblikujejo z ljudmi.

Južna Afrika je izpostavila nacionalni kvalifikacijski okvir - znanja, zmožnosti in vedenja. Izidi so vezani na vseživljenjsko učenje; osnovno izobraževanje in osnovne spretnosti so osnovne človekove pravice.

Program smo nadaljevali v naslednji okrogli mizi z naslovom »Zagotavljanje kakovosti v izobraževanju odraslih in ocenjevanje učnih učinkov (izidov)«. Koordinatorica okrogle mize je bila Maimouna Mills iz Senegala. Ključna vprašanja okrogle mize pa so bila:

- Katere so najboljše poti za razvoj kriterijev kakovosti in standardov v izobraževanju odraslih?
- Kateri kazalniki so najbolj uporabni?
- Kako se lahko učni izidi ocenjujejo in rezultati uporabljajo za zagotavljanje kakovosti?
- Katera merila uporabiti za izobraževanje in usposabljanje, kvalifikacije in profesionalizacijo v izobraževanju odraslih?

- Kako se visokošolske organizacije vključujejo v ta proces?
- Kako naj države zbirajo podatke na področju izobraževanja odraslih za zagotavljanje kakovosti in informiranje politikov?

Panelne prispevke so pripravili predstavniki ministrstev iz Maroka, Cap Verdskih otokov, Filipinov, Čila, Danske in ZDA. Predstavniki Cap Verdskih otokov je predstavil sistem certificiranja učiteljev v izobraževanju odraslih in njihovo avtonomijo.

Čile je izpostavil izobraževanje odraslih kot del nadaljnega izobraževanja, sistem za mladino in odrasle. Uvajajo reflektivni sistem, podatkovne baze in pregled osipnikov ter kakovosti.

Maroko je opisal tro-nivojsko zbiranje in obdelavo podatkov:

1. notranje zbiranje podatkov v ciljnih skupinah,
2. postopek spremljanja učnega procesa, prilagajanja, izvedbe in logistike,
3. standardizacija znanja in izhodi.

ZDA zbirajo podatke, ki so primerljivi in merijo učinkovitost v učnem procesu. Zbirajo jih na podlagi zveznega zakona za vse ciljne skupine na lokalnem nivoju za pregled kakovosti in financiranja. V središču so kakovost in učinkovitost, področje potreb in trg dela.

Filipini so izpostavili nacionalno statistiko in nacionalni svet za pismenost. Uvajajo letne preglede različnih podatkov, vezanih na posebnosti, kot so ruralno področje, izvajalci, vlaganje, potrebe, akreditacije.

Danska je poudarila visoko stopnjo participacije odraslih v izobraževanju odraslih in zbiranje podatkov na vseh nivojih ter dobro statistiko. Program evalvacije programov izvajajo prek nacionalne agencije. Obvezna je uvedba TQM in orodij za ugotavljanje kakovosti. Potrebno je izboljšanje baz podatkov in izpeljati raziskave o učinkovitejšem motiviranju odraslih za izobraževanje. Kakovost je urejena v zakonodaji in kompetencah učiteljev v izobraževanju odraslih.

Filipini imajo izdelan osnovni kompetenčni standard za izobraževanje odraslih. Pri ministrstvu za izobraževanje je vzpostavljen izpitni sistem za učitelje odraslih. Pomemben je sistem izobraževanja izobraževalcev odraslih, kvalifikacijski okvir in zagotavljanje kakovostnega učnega okolja. V poučevanje se lahko vključijo tudi prostovoljci na vseh nivojih, ki so visoko motivirani in jih za to usposobijo. Pomembna je vloga na področju politike izobraževanja učiteljev in spremljanja rezultatov (monitoring in kazalniki). Učiteljem je treba omogočiti orodja za kakovostno delo. Kakovost učiteljev pomeni kakovost v izobraževanju odraslih.

V popoldanskem delu programa so potekale tematske delavnice, v dveh terminih se jih je zvrstilo po osem. Sam sem se lahko udeležil le dveh delavnic. V prvem terminu sem izbral delavnico z naslovom »Glas učečih se«, ki jo je moderiral lord Tony Yung, organizator delavnice pa je bil Nacionalni inštitut za nadaljnje izobraževanje, NIACE.

Razpravljali smo o problematiki vključevanja in širjenja glasu in mnenj učečih se odraslih v sistem izobraževanja odraslih in izvajalske organizacije, preko širjenja dobrih praks in različnosti sistemov. Odprli smo problematiko, kako najbolje zavarovati in zagotoviti glas učečih se odraslih.

Predstavnica Kanade je izpostavila potrebo po dobrem političnem okviru in strategiji. Brez le-te ni dobre prakse. Potrebna je razprava o udeležencih izobraževanja odraslih kot ključnih uporabnikih. Premalo pa je učenja drug od drugega. Omenila je projekt izmenjave dobrih praks med Kanado in Kenijo.

Predstavniki Norveške so predstavili primer dobre prakse prvega dobitnika priznanj na področju izobraževanja odraslih.

Etiopija je izpostavila pomen kakovosti tako s strani učiteljev kot tudi udeležencev. Kakovost je potrebno meriti tudi s strani udeležencev, ki morajo imeti osrednjo vlogo pri pripravi in oblikovanju programov.

Belgija in Francija sta predstavili podobna projekta Združenja učečih se odraslih. Njihovo delo temelji na opismenjevanju odraslih in na pridobivanju temeljnih zmožnosti. Predstavili so se tudi sami udeleženci izobraževanja s svojimi predlogi, izkušnjami in razmišljanji. Udeleženci so pozvali oblasti, da spremenijo politiko izobraževanja odraslih. Pripravili so tudi spletno stran za izmenjavo učnih izkušenj.

Predstavnica Kenije je predstavila projekt KALA kot primer dobre prakse vključenosti udeležencev v izobraževanju odraslih. Vizija na tem področju je povezovanje učečih se odraslih, udeležba pri pripravi programov in izmenjava izkušenj.

Predstavnika Škotske in Anglije sta predstavila 'uporabo' učečih se odraslih kot najboljših zagovornikov in promotorjev izobraževanja odraslih ter nagrajevanje najboljših v izobraževanju odraslih v okviru festivalov učenja (Tednov učečih se odraslih – ALW oziroma Tednov vseživljenjskega učenja - TVU). Odrasli udeleženci morajo biti soustvarjalci, soizvajalci in soevalvatorji izobraževanja odraslih.

V zadnjem terminu pa sem se udeležil še delavnice na temo »Promocija učenja in izobraževanja odraslih – Teden učečih se odraslih in učeče se regije«. Delavnico je organizirala Evropska zveza za izobraževanje odraslih EAEA, moderatorka pa je bila Ruth Jermann iz Švice. Uvodno predstavitev je imela poleg Ruth Jermann še Katarina Popović iz Srbije.

Poudarek je bil predvsem na tem, kako vključiti institucije, posameznike in ekonomski sektor v izobraževanje in učenje odraslih ter izgradnjo učinkovitega učnega okolja. Predstavljene so bile dobre prakse izvajanja projektov ALW/TVU v Švici, Angliji, Srbiji in Rusiji.

Sam sem v razpravi kratko predstavil slovenske izkušnje, posebnosti in dosežke projekta Teden vseživljenjskega učenja (TVU) kot osrednje nacionalne promocijske dejavnosti. Izpostavil sem mesto in vlogo Andragoškega centra Slovenije (ACS) in ključne dejavnost ter rezultate na vseh nivojih: nacionalnem, regionalnem in lokalnem.

ČETRTI DAN, 4. decembra 2009:

Zadnji dan je program odprl Paul Belanger s plenarno predstavitvijo teme »Od retorike do akcije«. Ugotavljal je, da je napredek prepočasen in da potrebujemo dialog za prenavo in napredek ter premik naprej. Vsi odrasli morajo imeti priložnost prehoda iz konfliktov v dialog. Vsi pa delijo enotno mnenje, da je potrebno preiti od besed k dejanjem.

Zakaj je izobraževanje odraslih temeljnega pomena?

1. Je potrebno in ključno pri strategijah na področju zdravstva za ozaveščanje o zdravju, epidemijah, skratka, je strateška pot za življenje.
2. Je ključno pri premagovanju lakote in reševanju drugih problemov kmetijske politike.
3. Izobraževanje odraslih je nepogrešljivo pri premagovanju ekonomske krize: vlaganje v izobraževanje delovne sile, izobraževanje odraslih za delo in zaposljivost. Pravica do dela je osnovna človekova pravica.
4. Doseganje znanj in spretnosti je pomembno na področju migrantskih politik in pri vključevanju migrantov v družbo.
5. Ne smemo čakati na posledice vremenskih sprememb, ki jih je potrebno reševati že zdaj – tudi s pomočjo izobraževanja odraslih.
6. Socialna, kulturna, ekonomska in človeška produktivnost se ne more dvigniti brez participacije v izobraževanju odraslih.

Kako odgovoriti na te izzive? 'Kako' je bolj pomembno kot 'kaj'. Potrebno je odgovoriti zdaj, če vemo, kako.

Veliko držav je že spremenilo zakonodajo in strategije. Vključiti je potrebno tudi univerze in visoke šole v podporo izobraževanju odraslih. 5 % zdravstvenih proračunov je potrebno nameniti promociji zdravja. Vključiti pa je potrebno tudi ministrstva za gospodarstvo in socialne zadeve. Preko ministrstev za izobraževanje je potrebno izbrati prava orodja in mehanizme za doseganje ciljev.

Potrebno je mobilizirati vse partnerje, izvajalce, učeče se odrasle in zasebni sektor.

Na medsektorski ravni je potrebno aktivirati vse vire, mednarodne koordinacije in skupne iniciative. Preveriti je potrebno vizijo in statistiko izobraževanja odraslih in postaviti stabilne vire financiranja mednarodne pomoči. Potrebno je investirati v kolektivno inteligenco.

Delo smo nadaljevali z razpravo na okrogli mizi z naslovom »Pot naprej«, ki jo je koordinirala Ase Kleveland iz Norveške. Panelne predstavitve so imeli predstavniki ministrstev za izobraževanje iz Konga, Brazaville, Saudske Arabije, Bolivije, Kitajske ter predstavniki ekspertnih organizacij: Švicarska organizacija za ekonomski razvoj in sodelovanje (SDC), OECD in UNESCO.

Ključna vprašanja okrogle mize so bila:

1. Kako lahko države članice izboljšajo promocijo izobraževanja odraslih preko politike upravljanja in finančnih načrtov? Katera merila bi bila uspešna z ozirom na določila upravljanja in financiranja? Kakšna partnerstva bi morali vzpostaviti?

2. Kako lahko države in izvajalci spremljajo napredek izobraževanja odraslih na nacionalnih, regionalnih in mednarodnem nivoju?
3. Kakšna ključna merila naj bi vzpostavili?

Udeleženci so izpostavili potrebo po prestrukturiranju sistema izobraževanja odraslih in vlaganju na področju osnovnih spretnosti in znanj.

Švica je poudarila, da je res potrebno prestrukturirati investicije v podatkovne baze, kurikule in podobno.

Kongo Brazaville je povežalo ministrstvo za osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje ter opismenjevanje. Zelo pomembno je nadaljevanje aktivnosti.

Savdska Arabija je izpostavila razvoj izobraževanja odraslih za vse, tako za moške kot ženske. Veliko vlagajo v pismenost in razvoj človeških virov, razvijajo socialna partnerstva in koordinacijo aktivnosti.

Bolivija razvija program boja proti revščini in za demokracijo ter razvoj splošnih kompetenc in znanj. Potrebna so znanja s področja ekonomije in za zaposljivost.

Kitajska je temeljno pozornost namenila kakovosti izobraževanja odraslih.

Savdska Arabija razvija strategijo za razvoj možnosti za celotno populacijo. V programe usposabljanja vključuje vse odrasle brez spolnega razlikovanja. Vzpostavili so TV kanal za izobraževanje žensk.

Bolivija vzpostavlja konkretna merila za vključevanje migrantov, socialno izključenih, ter odraslih s posebnimi potrebami. Socialno politiko in socialno kohezijo ureja s programi opismenjevanja. Merila so zelo pomembna za boj proti revščini. Oživljajo multikulturne in večjezikovne programe.

Kongo Brazaville je kot cilj izpostavil kakovost in poudaril, da se mora država na nacionalni ravni vključiti preko monitoringa, razvojne agencije in donatorjev ter učiteljev in izvajalcev. Potreben je holistični pristop k izobraževanju odraslih. Ustanovili so tudi regionalni svet za izobraževanje odraslih podsaharskih držav, ki mu trenutno predseduje Burkina Faso.

Na Kitajskem delajo na programu srednjega in visokošolskega izobraževanja odraslih, ki temelji na potrebah odraslih, človeški dimenziji in razvoju. Razvoj pismenosti in kompetenc je pomemben za manjšine in migrante ter ruralno populacijo. Pomembna sta moralna komponenta učenja in kakovost.

Švica je poudarila doseganje 3. in 4. cilja Dakarske deklaracije kot zelo pomembno in potrebno za globalno izobraževanje, če želimo napredek na področju kompetenc. Pomembna je družinska pismenost, družinsko izobraževanje otroci – starši je temelj zdravega življenjskega okolja.

Predstavniki Združenja afriške platforme je poudaril povezovanje vlad in vseh partnerjev pri razvoju decentralizacije izobraževanja. Razvoj močnega sistema mehanizmov spremljanja napredka držav vsaki dve leti je ključnega pomena. Potrebno je izrabiti celotno paleto izvajalcev na nacionalni ravni in ravni civilne družbe. Postavlja se vprašanje, kako monitoring izidov pripeljati v izobraževanje odraslih?

Kitajska je predlagala:

- vzpostavitev neodvisnih mehanizmov spremljanja in promocije izobraževanja odraslih,
- pospešitev ocenjevanja in spremljanja procesov izobraževanja odraslih,
- vzpostavitev metodologije spremljanja kriterijev in kazalnikov,
- postavitev poenotениh kazalnikov in kriterijev spremljanja in kontrole.

Vsi so pozdravili vlogo UNESC-a kot koordinatorja, promotorja in povezovalca na področju monitoringa izobraževanja odraslih, saj kot institucija mednarodnega pomena na področju strategij, statistik in monitoringa nudi pomoč državam članicam.

Ob zaključku programa je poročevalec konference kot rezultat intenzivnih usklajevanj UNESCO-ve komisije predstavil usklajeni Belemski akcijski načrt. Sledila je analiza in razlaga popravkov ter uskladitev ter potrditev tega akcijskega okvira CONFINTEA VI.

2. MOJE AKTIVNO SODELOVANJE NA KONFERENCI

Kot predstavnik Slovenije sem na konferenci:

- razdelil promocijsko gradivo,
- navezal stike s predstavniki številnih držav: Litva, Rusija, Srbija, Češka, Nemčija, Švica, Španija, Kitajska, Japonska, Tanzanija, Salomonovi otoki, Južna Koreja,
- aktivno sodeloval v razpravah na delavnicah in kratko predstavil projekta CVŽU in TVU v Sloveniji.

Več o konferenci in dokumentih lahko preberete na spletni strani Unescovega inštituta za vseživljenjsko učenje (UNESCO Institute for Lifelong Learning – UIL; <http://www.unesco.org/uil/>).

Do konca leta 2009 in v začetku prihodnjega leta bomo na Andragoškem centru izpeljali vrsto dejavnosti za širjenje rezultatov in priporočil konference CONFINTEA VI, zato vas vabimo, da spremljate spletno stran: http://www.acs.si/CONFINTEA_VI, kjer bomo vse sproti objavljali.

Ljubljana, 14. 12. 2009

Pripravil:
Mag. Andrej Sotošek